

MAGYAR STATISZTIKUS-KÜLDÖTTSÉG A SZOVJETUNIÓBAN

Augusztus végén a Statisztikai Hivatal elnökének, *Pikler György* elvtársnak vezetésével héttagú küldöttség utazott a Szovjetunióba, a Szovjetunió statisztikai szervezetének tanulmányozására. A bizottság tagjai voltak: *Mód Aladárné*, a Statisztikai Hivatal Mezőgazdasági főosztályának vezetője; *Garam József*, a Statisztikai Hivatal Forgalm statisztikai főosztályának vezetője; *Tóth I. Tibor*, a Statisztikai Hivatal Iparstatisztikai osztályvezetője; *Márton János*, az Országos Tervhivatal Általános Közgazdasági osztályának vezetője; *Takács Rózsa*, a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium statisztikai csoportvezetője; *Lukács Ferenc*, a Fővárosi Tanács Tervezési Statisztikai osztályvezető helyettese.

A küldöttség feladatául tűzte ki a Szovjetunió ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi stb. statisztikája élenjáró tapasztalatainak megismerését. A magyar küldöttek körülbelül egy hónapig tartózkodtak a Szovjetunióban. A Statisztikai Szemle a küldöttség tapasztalatairól a következő számokban részletes tájékoztatót fog adni.

A Gazdaságstatisztikai Bizottság munkájáról

A statisztikai együttműködés általános előmozdítása érdekében az N. T. 290/15—1949. sz. határozata Gazdaságstatisztikai Bizottság felállítását rendelte el. A Gazdaságstatisztikai Bizottság feladatául tűzte ki a Népgazdasági Tanács, hogy a statisztikai adatgyűjtéssel kapcsolatos gyakorlati és elvi kérdéseket megvitassa és tanácsadó szervként ezekben a kérdésekben állást foglaljon. A Gazdaságstatisztikai Bizottságban a Statisztikai Hivatalon kívül képviselve van a Népgazdasági Tanács titkársága, az Országos Tervhivatal, az összes gazdasági minisztériumok, az Állami Ellenőrző Központ, a Pénzügyminisztérium, az Országos Munkabér Bizottság, a Munkaerőtartalékok Hivatala és a Szakszervezeti Tanács is.

A Népgazdasági Tanácsnak a Bizottság felállításával kapcsolatos határozata feltétlenül hozzájárult a statisztikai színvonal emeléséhez, a statisztikai munka megjavításához, hiszen mindezen szervezetek munkájához elengedhetetlenül szükséges az, hogy a statisztikai munka minél jobb, szervezettebb, pontosabb legyen.

A Bizottság közel kétéves fennállása, működése során számos elvi és gyakor-

lati kérdésben foglalt állást. A statisztikai ellenőrzés kiterjesztése, az újonnan megindítandó adatfelvételek, a statisztikai adatszolgáltatásban elburjázott párhuzamos és engedély nélküli adatgyűjtés és statisztikai bürokrácia felszámolása terén számos határozatot hozott a Gazdaságstatisztikai Bizottság.

A Bizottság 1951. év II. negyedében az alábbi munkát végezte:

Az 1951. I. negyedévi gyáripari önköltségstatisztikával kapcsolatban felmerült kérdéseket megvitatta, és a hibák kiküszöbölésének módjára határozatot hozott.

Kérdőív-tervezetet fogadott el a gyáripari és építőipari munkaversenystatisztika új formájáról, a pártszervezetek és a szakszervezeti szervek vállalati tájékoztatásának megjavítására.

Határozatot hozott az ipari vállalatoktól bekért minisztériumi dekádjelentések egy részének megszüntetésére.

Határozatot hozott egy, az N. T. felé történő javaslatról a vállalati felelős statisztikusok feladatkörének és felelősségének szabályozása tárgyában.

Elfogadta a Minisztériumok, ES-ek, trösztök és az iparvállalatok még nem

vizsgázott statisztikusainak a fejlődés követelményeinek megfelelően átdolgozott vizsgaanyagát.

Meghatározta az építőipari és gyáripari trösztösítéssel kapcsolatban a statisztikai számbavétel egységét. Megvitatta és jóváhagyta a gyáripar és a helyi iparvállalatok III. negyedévre vonatkozó havi kérdőíveit.

A vállalati kiértékelő munka megjavítására kérdőív-tervezetet fogadott el, mely a kiértékeléshez szükséges adatokat, viszonyszámokat egy kérdőívre összegyűjtve tartalmazza.

Egyszeri adatfelvételt hagyott jóvá, — a népgazdaság minden ágára kiterjedően — amely foglalkozások, szakmák szerinti részletezésben gyűjti össze a dolgozók létszámát, az 1951. szeptember 15-i állapotnak megfelelően.

Mint a felsorolásból láthatjuk, a Gazdaságstatisztikai Bizottság munkája elég széles körre terjed ki. Azonban feltétlenül arra kell venni az irányt, hogy mind több legyen a megvitatt elvi kérdés, és minél aktívabb, tevékenyebb legyen a Bizottság munkája. Csak így felelhet meg teljesen annak a feladatnak, mellyel a Népgazdasági Tanács megbízta.

Minisztériumi statisztikusok versenye

A statisztikai feldolgozás decentralizálásával a minisztériumi statisztikusok felelőssége megnőtt. Az ő munkájukon múlik, hogy Pártunkat és kormányunkat milyen gyorsan és mennyire megbízhatóan tudjuk tájékoztatni. Felismerve ennek jelentőségét, a Könnyűipari Minisztérium statisztikai osztálya az alábbi versenyfelhívást intézte a többi minisztériumhoz:

„Ötéves tervünk eddigi szakaszában a dolgozó magyar nép a Szovjetunió mérhetetlen segítségével, Pártunk iránymutatása mellett, hatalmas eredményeket ért el. Ezek az eredmények, valamint a feszült nemzetközi helyzet még több és még jobb munkára ösztönöznek.

Tudjuk, hogy a fejlődés motorja a szocialista munkaverseny és ezért minisztériumunk statisztikai osztálya — *Pártunk vezetőségválasztásának tiszteletére* — szocialista munkaversenyre hívja ki a Bánya- és Energiaügyi Minisztérium, az Építésügyi Minisztérium és az Élelmészügyi Minisztérium statisztikai osztályát, továbbá a

Központi Statisztikai Hivatal Kohó- és Gépipari osztályát.

A versenypontok a következők:

1. a határidők pontos betartása,
2. hibátlan adatszolgáltatás,
3. alapos elemzés és szöveges kiértékelés elkészítése,
4. a statisztikai feldolgozás munkájának jó megszervezése (termelési főosztályokkal való kapcsolat).

A verseny időtartama: szeptember és október hónap (augusztus és szeptember havi adatok feldolgozása).

A versenyeredmények kiértékelését a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ünnepére, november 7-re javasoljuk.

Felkérjük a Központi Statisztikai Hivatal vezetését, hogy versenyfelhívásunkat továbbítsa és vállalja a verseny kiértékelését, biztosítva a minisztériumok részvételét a kiértékelés munkájában.

Meggyőződésünk, hogy a decentralizált iparstatisztika még jobb, erősebb támasza lesz az iparvezetésnek, operatív beavatkozásával meg tudja javítani a vállalatok és az ipar munkáját.

Ezt a célt kívánjuk elérni jelen versenyfelhívásunkkal.

Budapest, 1951. szeptember 8.

A statisztikai osztály nevében:

Vörös Károly	Józsa Irén
mozg. felelős	osztályvezető

A minisztériumok statisztikai osztályai és a Kohó- és Gépipari osztály a versenyfelhívást elfogadták.

A Központi Statisztikai Hivatal elvállalta a verseny kiértékelését és hogy a szocialista statisztika munkaversenyén keresztül való megjavításához hozzájáruljon, a verseny győztesei között 10 000 Ft jutalmat fog szétosztani.

A verseny eredményét a Hivatal a Statisztikai Szemlén és az Iparstatisztikai Értesítőn keresztül fogja nyilvánosságra hozni.

Állami gazdaságok munkaversenye

Az állami gazdaságok Hajdu-Biharmegyei Központja kezdeményezésére háromhónapos munkaverseny indult, melyet december 21-én, Sztálin elvtárs születése napján fognak kiértékelni. A munkaverseny pontjai kiterjednek a kérdőívek beküldési határidejének csökkentésére, az adatok bizonylati aláíratásására és a kiértékelő kimutatások grafikonon való elkészítésére. A versenyben figyelembe veszik azt is, hogy az egyes megyeközpontok vezetőit milyen mértékben tájékoztatják a gazdaságok eredményeiről és hibáiról, havonta elkészítendő kimutatások révén.

A megyék közti versennyel párhuzamosan a Jáki Állami Gazdaság statisztikusainak kezdeményezésére a vas megyei állami gazdaságok is versenyre hívták ki egymást. A verseny idejére váltatták, hogy a havi statisztikai kimutatást az eddigi 8-iki határidő helyett 5-ére küldik be, a 12-ére beküldendő munkabérstatisztikai kérdőívet pedig 10-ére.

A Kiskőrösi Állami Gazdaság statisztikusa hasonló feltételekkel versenyre hívta ki az ország összes állami gazdaságait.

CSEHSZLOVÁKIA

A statisztikai munkák normázása az Állami Statisztikai Hivatalban

Az Állami Statisztikai Hivatal a munka gazdaságossá tétele érdekében, 1949 elején hozzálátott a munkák normázásához. Mint mindenütt máshol, úgy az Állami Statisztikai Hivatalban is sok nehézséget kellett ezen a téren leküzdeni. Az egész hivatal munkáját két csoportra osztották fel, mivel az Állami Statisztikai Hivatalban különböző fajtájú munkák fordulnak elő, a mechanikus és irodai munkáktól egészen a tudományos munkáig. Az első csoportba tartoznak a normázásra alkalmas munkák, amelyek a hivatali munkák összterjedelmének 60%-át teszik ki.

1949-ben összesen 660 munkanormát és tervfeladatot hagytak jóvá az Állami Statisztikai Hivatalban 1950-ben ez a szám 906 tételre emelkedett.

A munkák normázásánál az Állami Statisztikai Hivatalban, 1950-ben ez a ges elvek szerint járnak el. A munkahely vezetője a tervosztálynak nyújtja be a munkanormára vonatkozó javaslatot. A benyújtott javaslatához szükséges az illető főosztály vezetőjének, a munkahely képviselőjének és a műhelytanács termelési elnökjének a jóváhagyása. A javaslatról a tervosztály dönt véglegesen a termelési bizottsággal együtt.

A munkanormákra vonatkozó javaslatban a javasoló:

1. az első művelettől az utolsóig leírja a munkák eddigi menetét;
2. kiküszöböli a felesleges műveleteket és leegyszerűsíti a túlságosan bonyolultakat;
3. a segédeszközök megfelelő kihasználásának tekintetbevételével meghatározza a műveletek számát és sorrendjét;
4. meghatározza azt az új munkamendet, amelyben már nem fordulnak elő az észlelt hiányosságok. Csak akkor ajánlatos egy munkafeladat számára több mint egy munkanormát megállapítani, ha a munka szétosztása a különböző személyes tulajdonságokkal rendelkező dolgozók között pótolja azt az idővesztést, amely a munka szétosztása és a munkaeredmények nehezebb regisztrálása miatt jelentkezik.

Miután megtörtént a munkanormával kapcsolatos döntés, a javasoló fontolóra veszi, vajjon a tervbe vett munka alkalmas-e vagy sem a teljesítménynorma megállapítására. A teljesítménynormát csak akkor szabják meg, ha megállapítást nyer a következő előfeltételek teljesítése:

1. az elvégzett munka könnyű és nem költséges mérésének lehetősége;

2. elegendő mennyiségű munka és az újabb munkák biztosított és folyamatos beérkezése;

3. meghatározott feldolgozási módszer.

A helyesen megállapított teljesítménynormának pontosan meg kell szabnia azt a munkamennyiséget, amelyet egy, munkáját tökéletesen „ismerő”, jó dolgozó egy bizonyos idő alatt el tud végezni.

A dolgozókat két csoportra osztották fel. A reprezentatív csoportnak nevezett első csoportba azokat a dolgozókat sorolták, akik az összeírási ívek kijelölésénél megfelelnek a reprezentatív ellenőrzés feltételeinek, vagyis munkájuk felülvizsgálása folyamán 2%-nál kevesebb hibásan kijelölt esetet találtak. A többi dolgozót a második csoportba osztották. E csoportba sorolt dolgozók munkáját 100%-os ellenőrzésnek vetik alá. A hivatal jelentős összeget takarít meg azzal, hogy az első csoportban a feldolgozott eseteknek csak 10%-át ellenőrzik,

A megtakarított összegeknek egy részét az első csoportba sorolt dolgozók munkája jobb minőségének jutalmazására használják. A munkának ilyen megszerzése lehetővé teszi, hogy a kiváló dolgozóknak több érdeke fűződjék a munka jobb minőségéhez, a többi dolgozót pedig arra ösztönzi, hogy törekedjenek munkájuk minőségének megjavítására és így megfeleljenek a első csoportba való besorolás követelményeinek.

Az egyes dolgozók munkaminőségének további, még pontosabb megkülönböztetésére az első csoport két alcsoportra oszlik fel. Az első alcsoportba azok a dolgozók kerülnek, akiknek átlagos hibaszázaléka egy százaléknál kisebb, a második alcsoportba pedig a többi dolgozó. Az első alcsoportba besorolt dolgozó, ha 100%-ra teljesíti a normát, 133%-os, a második alcsoportba tartozó pedig 122%-os jutalmat kap.

A Központi Statisztikai Hivatal Ipari főosztályának lapja, az

IPARSTATISZTIKAI ÉRTESÍTŐ

az iparstatisztika gyakorlati és időszerű elméleti kérdéseivel foglalkozik, kapcsolatot képez az üzemi statisztikusok és a Központi Statisztikai Hivatal között, az iparstatisztikusok mindennapi munkájának segítőtársa.

Megjelenik minden hónap végén

Előfizetési ára egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.

Egyes szám ára: 2 Ft.

Megrendelhető a Statisztikai Kiadó Vállalatnál Budapest, II, Keleti Károly-u. 5/7. I. 1. Tel.: 350—126. 130-as mellék